

เทศน์คำ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ มาวัดนี้เครื่องต้อนรับของวัด เวลาเราไปบ้านไปเรือนเขามีเครื่องต้อนรับกัน ถ้ามาวัดนะ มาวัดมาวา เห็นใหม่ ธรรมะเป็นเครื่องต้อนรับ

วันนี้เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา คนเกิดมาต้องมีชาติ มีชนชาติ เชื้อชาติ เราก้เป็นชนชาติ เห็นใหม่ ชนชาติไทย มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ถ้าศาสนาประจำชาติ มันก็เป็นที่ประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าศาสนาประจำใจ เรามีศาสนาในหัวใจ ถ้ามีศาสนาในหัวใจ วัฒนธรรมประเพณีเขาทำอย่างไรกัน?

ในเมื่อเป็นชนชาติเราจะมีหลักมีเกณฑ์ เห็นใหม่ เครื่องแสดงออก ศิลธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรมการเคารพบูชาของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นศาสนาประจำใจของเรา ประจำชาติ ชาติเป็นสมบัติสาธารณะ แล้วไม่มีใครสนใจ แต่ถ้าศาสนาประจำใจของเรา เห็นใหม่ สุขทุกข์เป็นของเรา บุญกุศลเป็นของเรา

สิ่งที่บุญกุศลเป็นของเรา เรามีรากเหง้า คนมีรากเหง้านะ คนมีที่ไปที่ไป คนจะมีจุดยืนนะ คนไม่มีรากมีเหง้า คนหลักลอย สิ่งใดเกิดขึ้นมาก็ตื่นตื่นไปกับเขา โลกจะมีสิ่งใดมาเราก้ไม่มีจุดยืน เห็นใหม่ เราเป็นกระแส โคนโลกเขาหลอกลวงไปตลอดเวลา แต่ศาสนาพุทธสอนว่า

“ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่เรา รากเหง้าของเราคือจิตใจของเรา”

รากเหง้าในครอบครัว เห็นใหม่ เรามีครอบครัวมีตระกูลของเรา ตระกูลของเรามันมีความรักความผูกพันในครอบครัวของเรา แล้วตัวตนของเราละ? นี่เวลาตัวตนของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา ในหัวใจของเรามันหลักลอย เรามีความวิตกกังวลไหม? เรามีความลังเลสงสัยไหม? เราจะตื่นไปถือมงคลดตื่นข่าวไหม?

นี่ดูสิเวลาพระโศดฉบับไม่ถือมงคลดตื่นข่าว พระโศดฉบับเป็นผู้ที่มั่นคงในศาสนา ไม่เชื่อ นอกศาสนานะ เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อรัตนตรัย เชื่อสิ่งที่ฟังได้จริง สิ่งที่ฟังได้

จริงคือสัจจะความจริงใจ คนเราถ้ามันจะตื่นเต็นไปกับโลก เพราะอะไร? เพราะหลักมันลอย ใครพูดสิ่งใดก็เชื่อเขา แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธนะ เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เขาพูดอะไรเรามีปัญญาไตร่ตรองใจ เราจะมีปัญญากรองของเรานะว่าสิ่งนั้นถูกหรือผิด ถ้าสิ่งนั้นถูกหรือผิด เห็นไหม เราไม่เป็นเหยื่อของสังคม เพราะเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา

ถ้าหลักเกณฑ์ของเรา นี่ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้ ศาสนามีนุญคุณมาก เพราะศาสนาเป็นตัวประสานให้สังคมนั้นเป็นสุข แล้วถ้าสังคมนั้นเป็นสุขเราก็ก็น่าเป็นสุขไปด้วย เห็นไหม เราจะมีหน้าที่การงาน เราจะมีความเป็นอยู่ในชีวิตของเราจะร่มเย็นเป็นสุข เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา คูณในทั่วโลกเขาเดือดร้อนกันไปหมด เขามีสงครามเล็กสงครามน้อย สงครามแย่งชิง สงครามล้างเผ่าพันธุ์ สงครามทำความสะอาดสังคม เขามีสงครามกันทั้งนั้นนะ แต่ของเรามันเป็นความคิด เป็นความรู้สึกรู้สึก เป็นการให้อภัย

สิ่งที่เป็นการให้อภัยกัน ให้อภัยเป็นอภัยทาน เห็นไหม นี่ว่าศาสนาพุทธศาสนาต้องทำบุญ ต้องควักเนื้อ ต้องเสียเงินเสียทอง ต้องอะไร แค่อภัยกันมันก็เป็นทานแล้ว เห็นเขาทำบุญกัน อนุโมทนาที่อนุโมทนาทานแล้ว แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนี้ละ ทำบุญร้อยหนพันหน ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ถือศีลร้อยหนพันหน ไม่เท่ากับทำความสงบของใจขึ้นมาได้หนหนึ่ง แล้วทำความสงบของใจนี้ทำได้จริงไหมละ? มันทำไมไม่ได้จริงเพราะอะไร? เพราะเราหลักลอย

เราเชื่อศาสนา เราเชื่อว่าศาสนาเป็นสิ่งที่พึ่งพาอาศัย แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันเป็นไสยศาสตร์หมดเลย มันไม่เป็นพุทธศาสตร์ มันเป็นไสยศาสตร์ เป็นการอ่อนน้อม เป็นการร้องขอเอา เราไปร้องขอเอา อยากให้เป็นอย่างนั้น อยากให้เป็นอย่างนี้ แต่ค่าความจริงมันให้ไปไม่ได้ ถ้าค่าความจริงให้ไปไม่ได้ ข้อเท็จจริงที่เป็นไปได้ก็คือมีสติสัมปชัญญะ เราจะไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว เพราะเรามีพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา

ศาสดาเอกของโลก เห็นไหม เสียสละมาทุกๆ อย่าง การเสียสละได้มาถึงใด? ได้มาในโพธิญาณ เสียสละสถานะของกษัตริย์ เสียสละสถานะของครอบครัว นี่สามเนรราหุลเกิดแล้วนะ ความผูกพันของพ่อที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่สร้างบุญญาธิการนะ เป็นผู้หัวใจประเสริฐ มันเป็นผู้รับผิดชอบ รัก ห่วงแค้น ผูกพันทั้งนั้นแหละ แล้วเสียสละออกไป นี่ถึงนางพิมพาไป เสียสละทั้งนั้น เพราะเสียสละสิ่งนั้นออกไป พอเสียสละออกไปแล้วหัวใจมันก็โล่ง เหมือนกับภาชนะที่

ไม่มีอะไรบรรจุในหัวใจเลย ออกไปแสวงหาโมกขธรรม ถึงบรรลุธรรมขึ้นมาหัวใจเต็มเปี่ยม
ไปด้วยคุณธรรม

คุณธรรม ธรรมในหัวใจ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ
เราจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรายังกราบธรรมอยู่ กราบเพราะอะไร? กราบเพราะ
สิ่งที่เรื้อคันมันละเอียดลึกซึ้ง มันทำให้หัวใจไม่หลกลอย หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าอึดเต็มก่อน แล้วเราเป็นชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนานะ

วันนี้วันเกิด นี่วันนี้วันวิสาขะ วันนี้วันเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วออกแสวงหาอยู่ ๖ ปี
เกิดอีกทีหนึ่งเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่แล้วเผยแผ่ธรรมอยู่ ๔๕ ปี แล้วก็
ปรินิพพานไปในวันนี้ แล้วเรานี้ ความกตัญญูกตเวทีในครอบครัวเรายังกตัญญูกตเวทีกับพ่อ แม่
ปู่ ย่า ตา ยายของเรา แล้วพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายของเราที่พึ่งกันมาคือองค์ศาสดา เห็นไหม พระ
พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก แก้วสารพัดนึก นึกได้มากได้น้อยขนาดไหน? นึก
ได้ระดับการเสียดละ นึกได้ระดับทานก็ได้ระดับทาน ถ้าเราระลึกได้นะ เราระลึกได้ในระดับ
ของภavana การกระทำ บุญกุศลทุกอย่างมันเป็นทำนบใหญ่ ทำนบใหญ่คือปิดกั้นน้ำนั้นไว้

นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญกุศลเท่าไรมันก็ปิดกั้นทำนบไว้ในหัวใจ บุญกุศลของใจแต่ละ
ดวงมีมากหรือน้อย สิ่งที่มีมากมีน้อย เวลาประพฤติปฏิบัติมันก็ออกมาเป็นข้อเท็จจริง นี่ถ้ามีสติ
ง่าย คนเรามีสติดี คนเรามีปัญญาดี คนเรามีเขาวัวปัญญาดี คนเราจะไม่โลภจริต คือว่าไม่เชื่อคน
ง่าย การเชื่อคนง่ายนะ เราหามาขนาดไหน มีคนมาหลอกลวงเรานะเสียหายหมดเลย แต่ถ้า
เราไม่เชื่อคนง่ายนะ เวลาคนมีข้อต่อรองกับเราสิ่งใด เราก็ใช้ปัญญาเราใคร่ครวญว่ามันสมควร
หรือไม่สมควร

สิ่งนี้มันมาจากไหน? ทำนบใหญ่ที่กั้นไว้ในใจใจ หัวใจมันกั้นทำนบสิ่งนี้ไว้ สิ่งนี้ไว้เพื่อ
อะไร? ก็เพื่อเรา เพื่อคุณงามความดี เห็นไหม สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา ถ้าใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านี้ธรรมเต็มหัวใจ แล้วธรรมเต็มหัวใจ นี่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่เรา
เป็นชาวพุทธ ถ้าเป็นชาวพุทธเราไม่หลกลอยนะ วันสำคัญเราก็ต้องสำคัญด้วย

วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา ถ้าวันสำคัญทางพุทธศาสนา เราเชื่อนี้ เราเชื่อมั่นในพระ
พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราก็ต้องมีหลักมีเกณฑ์ของเรา เราถึงแสดงออกด้วยการเคารพบูชา
เห็นไหม การแสดงออกของชาวพุทธไง เวียนเทียนนี้เวียนเทียน ๓ รอบ รอบแรกนึกถึงพระพุทธ

รอบ ๒ นึกถึงพระธรรม รอบ ๓ นึกถึงพระสงฆ์ เพราะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทำให้สังกรรมเย็นเป็นสุข ทำให้เราไม่หวั่นไหว นี่เพราะอะไร? เพราะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงที่สุดแล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติหัวใจอิ่มเต็ม มันจะเข้าใจของมันโดยสัญจะความจริง

แต่ของเรานี้เราไม่เข้าใจ เพราะอะไร? เพราะแรงขับ แรงขับของความรู้สึกมันเอาแต่จะอาศัยคนอื่น อาศัยคนนอก อาศัยสังคม อาศัยสิ่งที่อาศัย นี่คิดว่าอาศัยๆ มันอาศัยกันไม่ได้หรอก มันเป็นสังคมไป มันเป็นกรรมร่วมกันมาไง เราเกิดในสายบุญสายกรรม ทำไมเราเกิดมาเป็นสายบุญสายกรรม? เราเกิดเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูกกันมา มันมีสายบุญสายกรรมนะ ถ้ามันมีสายบุญสายกรรมขึ้นมา เราต้องปรารถนาให้ลูกเราเป็นอย่างที่เราปรารถนาหมดเลย

แต่เวลาเกิดขึ้นมานี้เกิดตามกรรมไป เพราะลูกเราหลายๆ คน เห็นไหม สถานะของลูกเราก็ไม่เหมือนกัน รูปร่างกลางตัวก็ไม่เหมือนกัน จริตนิสัยก็ไม่เหมือนกัน แต่มีกรรมร่วมกันมาเกิดร่วมกัน ในเมื่อเป็นสายบุญสายกรรม เราก็ดูแลรักษาเป็นสายบุญสายกรรม ดูแลรักษากันเป็นสายบุญสายกรรมมันก็เจ็บปวดแสบร้อน เพราะอะไร? เพราะมันไม่ได้ตั้งกิเลส ตัณหา ความทะยานอยากมันเรียกร้องอยู่ตลอดเวลา แต่ธรรมะเข้าไปเจือจางตรงนี้ไป

การศึกษาเล่าเรียนเป็นอาหารสมอง การประพฤติปฏิบัติเป็นอาหารใจ การศึกษา การค้นคว้า การหาสัมมาอาชีวะเป็นอาหารกาย อาหารกาย อาหารใจ ถ้าอาหารใจนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ปฏิเสธเรื่องการทำมาหากินนะ ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องของโลกนะ เพราะทุกคนเกิดมาในโลกนะ เกิดมาในโลกเกิดจากพ่อแม่ไป เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากสังคมทั้งนั้นแหละ แล้วเกิดมาในสังคมที่ดี สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุขนี้มันก็มีบุญแล้ว

มีบุญมากนะ มีบุญมากเพราะอะไร? เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่กตัญญูหมายบังคับ นี่รังแกกันไม่ได้ จะมีโทษหมด คุณสัตว์นะ สัตว์มันเกิดขึ้นมามันอยู่ที่กำลังใครมาก ใครแข็งแรงกว่า คนที่แข็งแรงกว่ารังแกคนที่อ่อนแอกว่า สัตว์อ่อนแอกว่า แต่ถ้าสัตว์ที่มีคุณธรรมมันจะปกป้อง มันจะดูแลของมัน เห็นไหม นี่เราเกิดในสังคมพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนอย่างนี้ไป ผู้ที่ปกครองให้มีทศพิธราชธรรม ปกครองแผ่นดินโดยธรรม

โดยธรรมไปพอกับลูก เห็นไหม ผู้ที่ดูแลรักษาเรา เรามีคนดูแลรักษานะ มีกตัญญูหมายรองรับนะ นี่มันเกิดมาในสังคมโลก เกิดมาในประเทศอันสมควร นี่สิ่งนี้มันประเสริฐแล้ว แต่เรามองข้ามตรงนี้ไป เรามองข้ามต้นทุนของเราหมดเลย ต้นทุนของเราคือชาวพุทธ ต้นทุนของเรา

คือพุทธศาสนา ต้นทุนของเรามีอยู่แล้ว เรามองข้ามต้นทุนไป ไปมองสิ่งที่เป็นเครื่องอาศัย ไปมองสิ่งที่เป็นเรื่องสมบัติสาธารณะเป็นความจริง

นี่ศาสนาถึงย้อนกลับมาที่นี้ ถ้าทุกคนย้อนกลับมาที่ใจของตัวเอง ย้อนกลับมาหาจุดยืนของตัวเอง เจอรากเหง้าของตัวเองมันจะเป็นประโยชน์นะ นี่เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา นะ เราเป็นคนดี เราจะมีจุดยืน สังคมจะดีไปหมดเลย ถ้าสังคมดีนี้มันดีมาจากไหนล่ะ? มันก็ดีจากการสมานของพุทธศาสนา พระพุทธศาสนานะ แล้วคุณของพุทธศาสนา เราแสดงออกอย่างนี้ในการเวียนเทียนของเรา ในการเคารพบูชาสิ่งนี้มันแสดงออกมาจากใจ ถ้าสิ่งที่แสดงออกจากใจมันชุ่มชื้นนะ

วิหารธรรม ผู้ที่มีธรรมเต็มหัวใจ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังภาวนาอยู่ทุกวัน? เคนจงกรม นั่งสมาธิอยู่ทุกวัน วิหารธรรมไง วิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ของใจ คุณิเวลาเราทุกข์เราร้อน เวลาเราเดือดร้อน ความคิดมันมาจากไหน? มันคลายพิชให้หัวใจนะ เวลาเราสุข เราพอใจ เรามีความอึดใจใจ มันอยู่กับเราชั่วคราว เห็นไหม นี่มันเป็นอนิจจัง แต่ถ้าเป็นวิหารธรรม ใจมันแยกของมัน ความคิดเป็นความคิด ใจเป็นธรรม สรรพสิ่งต่างๆ มันแยกออกอยู่ธรรมชาติของมันต่างอันต่างจริง

ต่างอันต่างจริง ความคิดก็มีจริงๆ แต่ไม่เอาความคิดก็เพราะสติมันทัน ปัญญามันทัน ความคิดก็คือความคิด ถ้าคิดไม่ดีก็ยับยั้งมันไว้ ถ้าคิดดีเราก็ส่งเสริม ส่งเสริมเป็นหน้าที่การงาน เป็นความคิดที่เป็นความสุข เห็นไหม แต่ถ้ามันถึงเวลาแล้วเราแยกออกเป็นวิหารธรรม ต่างอันต่างอยู่ ต่างอันต่างจริง มันเป็นสมบัติของใจนะ สมบัติของใจมันย้อนเข้ามาถึงภายใน มันจะเห็นคุณค่าไ้

คุณค่านี้ เราแสวงหาขนาดไหนจากภายนอกมันเป็นสังคมนะ ศิลธรรม จริยธรรม เรื่องของสังคมนั้นไปได้ ถ้าสังคมนั้นเย็นเป็นสุขเราก็ร่มเย็นเป็นสุขไปด้วย แต่ถ้าหัวใจเราอึดเต็มในธรรม มันยิ่งร่มเย็นเป็นสุขไปมากกว่านั้นอีก มันมากกว่านั้นนะ เพราะมันอยู่ภายในหัวใจของเรา สมบัติในใจของเรา คุณิเวลาเราอยู่ในครอบครัวของเรา เห็นไหม สมบัติที่เป็นส่วนตัวของเรา ในครอบครัวของเรา ในบัญชีของเรา ในสมบัติของเรา มีเท่าไรก็เป็นของเราใช่ไหม? สมบัติที่เป็นสาธารณะ อย่างถนนหนทางที่เขาใช้ป็นสาธารณะประโยชน์ นี่มันเป็นของใคร? มันเป็นส่วนรวมใช่ไหม?

นี่ก็เหมือนกัน สังคมธรรมที่เราแสดงออกนี่เป็นของส่วนรวม แต่ถ้าหัวใจเราเป็นของเราล่ะ? ความเป็นไปของเราล่ะ? นี่มันจะเห็นคุณประโยชน์ของเรา ถ้าคุณประโยชน์ของเรามันถึงเต็มใจทำใจ เต็มใจตั้งสติ เต็มใจยับยั้งตัวเอง เต็มใจทั้งหมด ทำด้วยความเต็มใจ การทำด้วยความเต็มใจมันเป็นสัมมาทิฐิ แต่ทำด้วยความไม่เต็มใจเป็นชาวพุทธแต่เปลือก เป็นชาวพุทธแต่ว่ากิริยาเฉยๆ เห็นเขาทำก็ทำกันไป เห็นใหม่ มันสักแต่ว่า

การทำสักแต่ว่ามันไม่เต็มไม้เต็มมือ การทำสักแต่ว่ามันเข้าไม่ถึงใจ มันทำด้วยความคิด มันไม่ได้ทำถึงหัวใจ คุณก็ยิ้มสยามยิ้มออกมาจากใจ มันมีความรู้สึกผสมออกมานะ มันยิ้มออกมาจากหัวใจใช่ไหม? นี่ถ้ามีสติสัมปชัญญะเรายับยั้งของเรา มันเป็นประโยชน์กับเราทั้งนั้นแหละ สิ่งที่เป็นประโยชน์เพราะเราทำจริง ความจริงเข้ากับความจริงนะ คุณก็สมบัติโดยสมมุติ เงินนี้สมมุติขึ้นมาให้เป็นแบงก์ เป็นเงิน มีค่ากันก็สมมุติขึ้นมา

นี่สมมุติบัญญัติ เห็นใหม่ แล้วมันเป็นวิมุตติความจริงในหัวใจ ความจริงกับความจริงเข้ากัน ความสุขเกิดจากความจริง คุณก็ความจริงมันมีค่า เขาว่านี่เงินซื้อได้ทุกอย่าง มีคนเขาคิดนะ เงินจ้างผีไม่แบ่งได้ เงินซื้อทุกอย่าง แต่เงินซื้อหัวใจที่แข็งแกร่งไม่ได้นะ เงินซื้อหัวใจไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่ซื้อได้นี้ยอมรับ ยอมรับเพราะมันไม่มีรากเหง้า มันเป็นตามแต่ความสะดวกสบาย เป็นแต่ตามโลก

โลกเขาสื่อสารกันว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ๆ ก็เชื่อเขาไป เชื่อเขาไปเพราะไม่มีราก ถ้าคนมีราก ศักดิ์ศรีของมนุษย์ มนุษย์มีศักดิ์ศรี ความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ นี่ความสุขมันหากันอย่างนั้นหรือ? ความสุขจากภายในของเรามันมี เห็นใหม่ จะบอกว่าชาวพุทธมีหลักเกณฑ์ ถ้าชาวพุทธมีหลักมีเกณฑ์นะใครจะหลอกไม่ได้ สิ่งที่เป็นอยู่นี้เป็นอยู่ตามหลักของโลก

นี่ชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาทำมาก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละมาก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละนะ มีครบทุกอย่าง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีนางพิมพา ไม่มีบุตร ก็จะบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียใจมาหนีมาบวช ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เป็นกษัตริย์ก็จะบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีสถานะถึงมาบวช

สิ่งที่โลกปรารถนา สิ่งที่โลกแสวงหา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีครบบริบูรณ์แล้วเสียดละมัน เสียดสละออกมาเอาสิ่งที่เป็นคุณธรรมในหัวใจ นี่มันถึงเป็นตัวอย่าง เห็นใหม่

เป็นตัวอย่างทางโลกก็เป็นตัวอย่างทางโลก คริสต์ธรรมขึ้นมาแล้วเป็นศาสดาของเรา เป็นสิ่งที่ฆ่ากิเลสได้ก็เป็นตัวอย่างของเรา นี่เรามีศาสดา เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาเอก มีคุณประโยชน์มาก เราถึงต้องเคารพบูชา

สิ่งที่ได้มาไม่ได้ได้มาง่ายๆ นะ ได้มาเอาชีวิตเข้าแลกมาทั้งนั้นแหละ ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติเอาชีวิตแลกมา แลกมาเพื่อเราไง เพื่อเอามาเจือจาน เห็นไหม เอาสิ่งที้ออกมาจากใจ เจือจานใจที่สกปรกของเรา ใจที่ไม่เข้าใจของเรา ใจถือตัวถือตนว่ารู้ ว่าฉลาด แต่ความรู้ความฉลาดอมทุกข์ทั้งนั้นเลย ความรู้ความฉลาดเอาทุกข์มาเหยียบหัวใจทั้งนั้นเลย แต่ความสุขที่แท้จริงนี้หาได้ในหัวใจของเราที่มันทุกข์ๆ นี่แหละ ถ้ามันปล่อยวางขึ้นมาจะเป็นความสุขนะ เราถึงต้องแสดงออกของชาวพุทธ

วันนี้วันสำคัญ ในพระพุทธศาสนาเป็นวันวิสาขบูชา เราจะมาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการเวียนเทียน เวียนเทียนระลึกถึง เวียนเทียนนะตั้งใจทำ ใครทำมาก ใครทำด้วยความเจตนาบริสุทธิ์ ใครทำด้วยบุญกุศล มันจะฝังใจเราไปนะ โอกาสเราจะมีตลอดไปอย่างนี้ไหม? ถ้าโอกาสของเรา เราคิดว่าเราจะอยู่ค่าฟ้า จะมีโอกาสทำต่อไปเรื่อยๆ มันจะจริงอย่างที่เราคิดไหม?

นี่ถึงต้องตั้งใจให้ดี เมื่อโอกาสมาถึงแล้วเราต้องรีบทำ รีบทำประโยชน์ของเรา ประโยชน์กับหัวใจของเรา จะเป็นประโยชน์ของเรา เอวัง